

Onderwerp

Verlenging planfiguren Wet veiligheidsregio's in samenhang met de ontwikkelingen binnen crisisbeheersing

Probleemstelling

De aanbevelingen uit het rapport Evaluatie Wet veiligheidsregio's¹ vragen om het dynamiseren van de planvorming, flexibilisering van crisisbeheersing en dynamisch zicht op risico's. Dit past in de ambitie zoals in de visie VRBZO 2025 staat beschreven, maar staat wel op gespannen voet met de verplichte vaststellingstermijn van de planfiguren, Regionaal Crisisplan (RCP) en Regionaal Risicoprofiel (RRP), in de Wet veiligheidsregio's (Wvr). Voor beide planfiguren geldt dat ze gebaseerd zijn op de 'oude' werkwijzen, terwijl een andere, nieuwe manier van kijken nodig is. Beide planfiguren hebben echter een verschillende tijdshorizon.

1. Het huidige RCP loopt af op 31 december 2021. Het inzetten van de beschikbare capaciteit en tijd op de doorontwikkeling naar een meer flexibele crisisorganisatie en zonder wijzigingen verlengen van het RCP tot 31-12-2023 geeft ruimte om de ontwikkelingen op te pakken en tegelijkertijd te voldoen aan de Wvr.
2. Het huidige RRP loopt af op 31 december 2022. Het vormgeven van het speerpunt 'zicht op risico's' onder de visie VRBZO 2025 zorgt voor een andere, meer dynamische manier van kijken naar risico's. Dit betekent iets voor de functie en de vorm van het RRP. Inzetten op deze doorontwikkeling betekent het loslaten van de inhoudelijke update van het huidige RRP.

Overwegingen

Recente crises zoals de overstromingen in het zuiden van het land en de huidige coronacrisis laten zien dat er andere soorten crises ontstaan en dat veiligheidsvraagstukken veranderen. Deze zijn steeds minder goed te voorspellen en houden zich niet aan regio- en landsgrenzen. De samenhang met bredere thema's, zoals klimaatverandering is groot. Dit vraagt dat de organisatie flexibeler en veerkrachtiger reageert in de voorbereiding op en bestrijding van 'ongekende' risico's en crises. Dit staat beschreven in het rapport Evaluatie Wet veiligheidsregio's¹. Dit komt ook naar voren uit de eerste geleerde lessen van de coronacrisis en in de visie VRBZO 2025.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

De huidige Wet veiligheidsregio's uit 2010 is geëvalueerd door de Commissie evaluatie Wet veiligheidsregio's. De commissie heeft het rapport¹ in december 2020 aangeboden aan minister Grapperhaus. De aanbevelingen krijgen naar verwachting een plek in een nieuwe wet die onder leiding van het nieuwe kabinet zal worden opgesteld. Tot die tijd is de huidige wet van kracht.

¹ Rapport Evaluatie Wet veiligheidsregio's; naar toekomstbestendige crisisbeheersing en brandweerzorg' december 2020

Algemeen Bestuur

Agendapunt

Portefeuille

Houben

Vergaderdatum

16 december 2021

Ons kenmerk

Gevolgen coronacrisis

De coronacrisis heeft het inzicht gegeven² dat de onderlinge samenwerking en afstemming en flexibel kunnen inspelen op de situatie noodzakelijk zijn. Door de werkdruk tijdens de coronacrisis hebben andere werkzaamheden vertraging opgelopen en zijn doorontwikkelingen, zoals van het Regionaal Crisisplan, blijven liggen. De opgedane inzichten en geleerde lessen uit de crisis bieden echter een mooie kans om de doorontwikkelingen opnieuw in te zetten.

Aanpak

In 2021 is in de lijn met de visie VRBZO 2025 gestart met een eerste aanzet om op een meer risicogerichte en informatiegestuurde manier om te kunnen gaan met risico's. Om goed zicht te hebben op de risico's die zich kunnen voordoen en hierop snel in te kunnen spelen is het van belang om de risico's op een meer dynamische manier in beeld te brengen. Het huidige RRP is opgesteld op basis van een landelijke handreiking die stamt uit 2009. Deze handreiking sluit niet meer aan op de veranderende behoefte. Dit komt ook naar voren in rapporten van het lectoraat Crisisbeheersing van het IFV³. Daarnaast is in het Veiligheidsberaad in 2015 de wens geuit om meer in samenhang en integraal naar risico's te kijken⁴.

De eerste ontwikkelingen krijgen vorm, waaronder de 'Veiligheidsradar'. De Veiligheidsradar kan een (doorlopend) integraal zicht bieden op risico's, thema's en ontwikkelingen op strategisch, tactisch en operationeel niveau, en als uitgangspunt dienen voor beleidsvorming en richtinggevend keuzes. Deze ontwikkeling betekent het loslaten van het 'traditionele' RRP, waarbij de informatie uit het huidige RRP uiteraard wordt geborgd. Op verschillende momenten in het proces zal de voortgang op deze ontwikkeling separaat ter kennisname en waar nodig ter besluitvorming worden aangeboden. Wel is het van belang om op dit moment expliciet vast te leggen dat hiermee de investering op de inhoudelijke update van het huidige RRP wordt losgelaten.

Wanneer op een meer dynamische manier de risico's in beeld worden gebracht is het ook belangrijk dat de crisisorganisatie hier flexibeler op kan reageren. Het is bijvoorbeeld van belang om ook in de 'lauwe fase', dus voordat het echt een crisis is, sneller te kunnen reageren. Deze en andere ontwikkelingen vragen om een andere inrichting van de crisisorganisatie. In 2018 is een start gemaakt met de doorontwikkeling van de crisisorganisatie in lijn met de bestuurlijke visie op crisisbeheersing⁵. Door de coronacrisis heeft dit traject stilgestaan. In het huidige crisisplan is al gestart met de gezamenlijke aanpak met de veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN). In 2019 hebben de directeurs van de beide veiligheidsregio's dit uitgangspunt nogmaals bekrachtigd⁶. De samenwerking tussen VRBZO en VRBN is een hele natuurlijke omdat beide regio's van oudsher al eenzelfde crisisplan hanteren. Dit komt mede doordat beide regio's door de Meldkamer Oost-Brabant worden bediend en de politie-eenheid Oost-Brabant congruent is met de regiogrenzen van beide regio's.

Beide regio's maken nu een doorstart in de ontwikkeling, daarvoor hebben zij een gezamenlijk 'Programma Doorontwikkeling crisisorganisatie' opgesteld (programmavoorstel in bijlage). Daarin worden de opgedane leerpunten uit de coronacrisis, de aanbevelingen uit de evaluatie Wet veiligheidsregio's en andere ontwikkelingen meegenomen.

² Intern rapport terugblik op de eerste golf van de coronacrisis 1 juni 2021

³ Risico's in samenhang, 2018 en Verbinding tussen werelden; een verdiepende studie naar de aanpak van zeven bovenregionale crisisstypen, 2019

⁴ De beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020; samen zorgen voor echte coproductie, 2015

⁵ Bestuurlijke visie op crisisbeheersing. Vastgesteld door het AB d.d. 6 april 2018

⁶ Zie notitie 'Afstemming doorontwikkeling Regionaal Crisisplan (RCP) VRBZO & VRBN' – versie definitief, 4 oktober 2019)

Relatie en gevolgen

Met de verlenging van de huidige planfiguren wordt voldaan aan de vereisten van de Wvr. De genoemde doorontwikkelingen passen binnen de aanbevelingen en ontwikkelrichting zoals genoemd in onder andere het rapport Evaluatie Wet veiligheidsregio's en de visie VRBZO 2025.

Procesverloop

Beide planfiguren hebben een andere tijdshorizon en daarmee een ander procesverloop.

1. Voor het RCP is een bestuurlijk besluit voor verlenging noodzakelijk voor het einde van 2021 om te voldoen aan de Wvr.
2. Het huidige RRP verloopt eind volgend jaar. Halverwege 2022 is een bestuurlijk besluit noodzakelijk voor de verlenging van het RRP om daarmee te voldoen aan de Wvr. In dit stadium is instemming op bestuurlijk niveau nodig om de investering op de inhoudelijke update van het RRP los te laten en in te zetten op de doorontwikkeling, o.a. in de vorm van een 'veiligheidsradar'.

Communicatie

Voor de afzonderlijke ontwikkelingen, het 'Programma Doorontwikkeling Crisisorganisatie' en de 'Doorontwikkeling van Regionaal Risicoprofiel naar Veiligheidsradar', wordt een communicatiestrategie opgesteld waarin ook aandacht is voor de periodieke bestuurlijke informatievoorziening.